

KPMG COP29 Bülteni

Sürdürülebilirlik Danışmanlığı
Aralık 2024

KPMG Türkiye

kpmg.com.tr

İçindekiler

COP Nedir?	4
Türkiye'nin COP Süreci	5
COP29 – Bakü Azerbaycan	5
11 Kasım – Açılış Günü Konuşmaları	6
12 Kasım – Dünya Liderleri İklim Eylemi Zirvesi	6
13 Kasım – Yüksek Taahhütler ve Gerçeklik	6
14 Kasım – Küresel İklim Finansmanı, Yatırım ve Ticaret	7
15 Kasım – Yenilenebilir Enerji, Barış, Yardımlaşma ve İyileştirme	7
16 Kasım – Bilim, Teknoloji, İnovasyon ve Dijitalleşme	7
18 Kasım – İnsan Sermayesi, Çocuk ve Gençler, Sağlık ve Eğitim	8
19 Kasım – Gıda, Tarım ve Su	8
20 Kasım – Kentleşme, Ulaşım ve Turizm	8
21 Kasım – Doğa ve Biyolojik Çeşitlilik / Yerli Halklar / Cinsiyet Eşitliği / Okyanuslar ve Kıyı Bölgeleri	9
22 Kasım – Nihai Müzakereler	9
COP29'da Alınan Kararlar	10
COP29'da Türkiye'nin Aldığı Kararlar	11

COP Nedir?

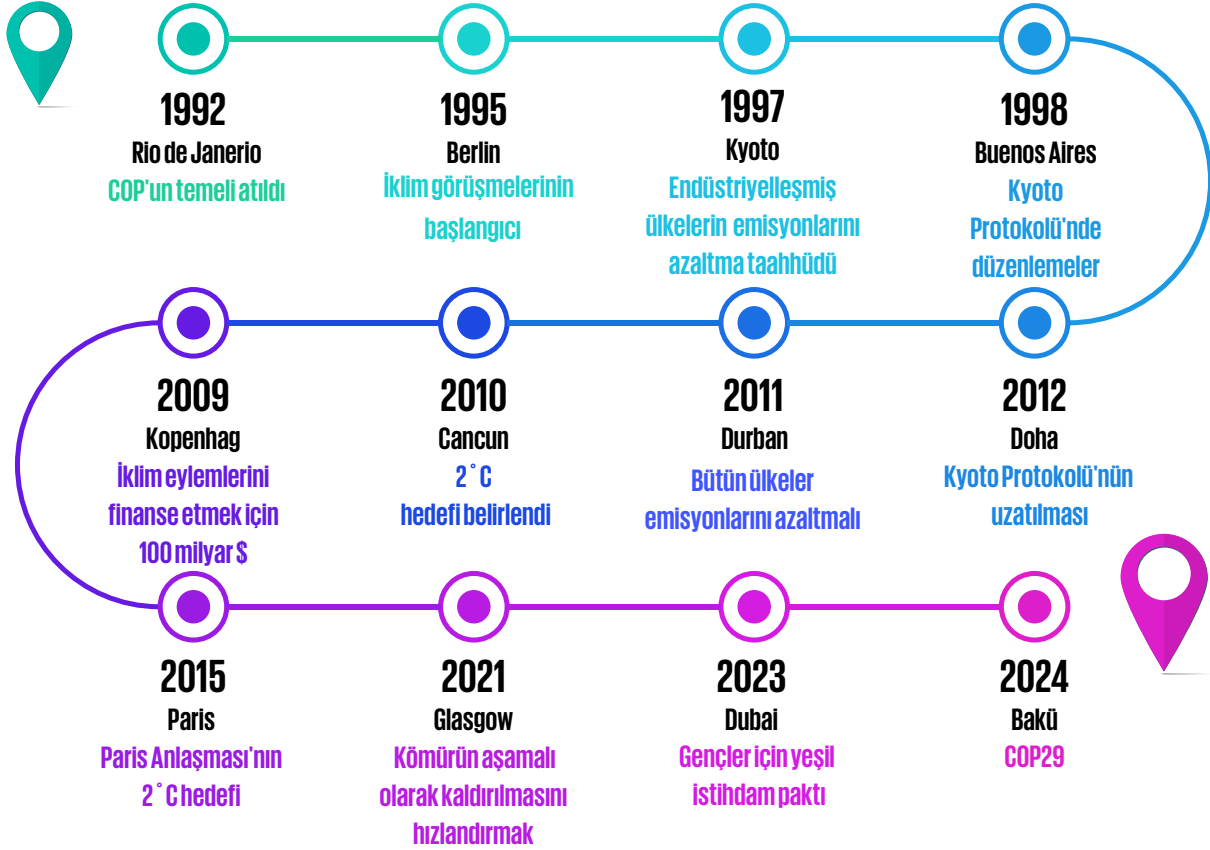
Taraflar Konferansı, (Conference of the Parties - COP) Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin (UNFCCC) en üst karar alma organıdır. Toplantılar, sözleşmenin uygulanmasını gözden geçirmek, alınan önlemlerin etkilerini değerlendirmek ve taraf ülkelerin ulusal katkı beyanları (NDC) ile emisyon envanterlerini incelemek için düzenlenir.

1997'de COP3'te oluşturulan ve 2005'te yürürlüğe giren Kyoto Protokolü ve 2015'te COP21'de imzalanan Paris Anlaşması, COP toplantılarında oluşturulan ve iklim değişikliğiyle mücadelede öne çıkan uluslararası anlaşmalardan bazılarıdır.

COP müzakereleri, yalnızca iklim değişikliğiyle mücadelede alınan kararların denetlenmesi için değil, aynı zamanda hükümetler, sivil toplum, özel sektör ve diğer paydaşların bir araya gelerek somut çözümler üretmesi için de önemli bir platform sağlar. Her bir COP, Paris Anlaşması'nın hedeflerini destekleyen sürdürülebilir eylem planlarının oluşturulmasına hizmet etmektedir.¹

2025'te Brezilya'nın Amazon Nehri kıyısındaki Belém şehrinde düzenlenecek COP30, Amazon ekosisteminin korunması ve bölgesel dayanışmanın güçlendirilmesi açısından büyük bir fırsat sunmaktadır. 2026'da gerçekleştirilecek COP31'in ev sahipliği konusunda ise Türkiye ve Avustralya öne çıkan iki aday ülke konumundadır. Türkiye, coğrafi konumunu ve gelişmiş ile gelişmekte olan ülkeler arasında bir köprü olma potansiyelini vurgularken, Avustralya ise Pasifik ada ülkeleriyle ortak başvurusunu destekleyerek bölgesel dayanışmayı ön plana çıkarmaktadır. Bu rekabet, COP toplantılarının küresel iklim gündemindeki stratejik önemini bir kez daha gözler önüne seriyor.²

Şekil 1: COP Zaman Çizelgesi³

¹ UNFCCC Conference of the Parties (COP).

² The Guardian - COP31

³ My Climate - What happens at COP29 and other UNFCCC climate conferences?

Türkiye'nin COP Süreci

2004'te UNFCCC'yi onaylayarak COP'a dahil olan Türkiye, Paris İklim Anlaşması'nı 2021'de onaylamıştır ve 2053 yılında net sıfıra ulaşmayı taahhüt etmiştir.

Türkiye'nin 2015'te sunduğu ilk Ulusal Katkı Beyanı'nda (NDC) 2030'a kadar %21 oranında artıştan azaltım yapılmasının hedeflediği paylaşılmıştır. 2022'de paylaşılan Güncellenmiş Birinci Ulusal Katkı Beyanı ile bu oran %41'e çıkarılmıştır.⁴

Türkiye, COP28 toplantısında, enerji dönüşümünün sağlanması, nükleer enerji kapasitesinin 2050'ye kadar 20 GW'a çıkarılması ve yeşil ekonomiye geçiş konularında yeni stratejilerini kamuoyu ile paylaştı.

COP29 – Bakü, Azerbaycan

COP29, 11 – 22 Kasım 2024 tarihleri arasında Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de gerçekleşti.

"Finansman COP'u" olarak da isimlendirilen COP29'un odağında gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerin iklim eylemi için sağlanacak yıllık finansman konusu ön plandaydı.

⁴ Türkiye Cumhuriyeti Ulusal Katkı Beyanı, 2023

11 Kasım

Açılış Günü Konuşmaları

COP29 Başkanı Muhtar Babayev, Paris Anlaşması'nın 6. maddesi uyarınca karbon piyasalarının işlevsel hale getirilmesi çağrısında bulunurken,⁵ karbon emisyonlarının azaltımı için aksiyon planlarının uygulamaya geçirilmesi konusunda zamanın giderek daraldığına vurgu yaptı.⁶ Tarafların ilk İki Yıllık Şeffaflık Raporlarını (Biennial Transparency Reports - BTR) 2024 sonuna kadar sunmaları gerektiğini hatırlatarak 2025'e kadar **ulusal uyum planlarının** hazırlanması çağrısında bulundu.

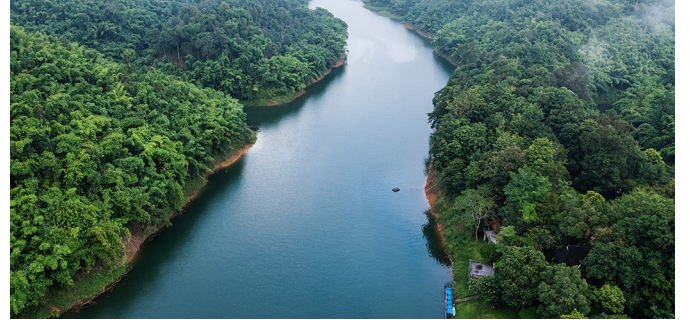

12 Kasım

Dünya Liderleri İklim Eylemi Zirvesi

Konferansın 2. gününde, iklim finansmanı konusunda gelişmiş ülkelerin, gelişmekte olan ülkelerin borç yüklerini ağırlaştırmadan mali taahhütlerini yerine getirmeleri çağrısı yapılarak, finansmanda şeffaflık ve erişilebilirliğe olan ihtiyaç vurgulandı.⁷

Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (CBAM / SKDM) tartışmalarının konferans gündemine dâhil edilmemesine karar verildi.

13 Kasım

Yüksek Taahhütler ve Gerçeklik

Konferansın 3. gününde COP29'un en önemli müzakere konularından birisi olan Yeni Kolektif Sayısallaştırılmış Hedef (NCQG) için ilk taslak metin sunuldu. NCQG iklim eyleminin üç ana sütunu olan azaltım ve uyum ile kayıp ve zarar konularının karşılandığı belirtildi. Yeni hedef ile gelişmiş ülkelerin gelişmekte olan ülkelere iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması ve uyumunun finanse edilmesine yardımcı olma yönündeki yükümlülüklerinin ana hatlarıyla belirtilmesi amaçlandı.

Gün küresel liderlerin iklim taahhütlerini açıklamasıyla devam etti. Rusya ve ABD gibi ülkeler düşük karbon ekonomisine geçiş taahhütlerini güçlendirirken taraflar taahhütlerin etkili ve ölçülebilir sonuçlara dönüştürülmesinin önemine vurgu yaptı.⁸

⁵ Earth Negotiations Bulletin COP29 #1

⁶ Spectreco - #Day1 at COP29 Azerbaijan

⁷ Earth Negotiations Bulletin COP29 #2

⁸ Spectreco - #Day3 at COP29 Azerbaijan

14 Kasım

Küresel İklim Finansmanı, Yatırım ve Ticaret

İcra Sekreteri Simon Stiell'in geliştirmekte olan ülkelerin karşılaştığı zorluklarla orantılı, erişilebilir ve öngörülebilir finansman ihtiyacını vurgulayan konuşmasıyla iklim finansmanı konusundaki müzakereler açıldı. Oturum çeşitli grup ve ülkelerin açıklamalarıyla devam etti.

Geliştirmekte olan ülkeler iklim finansmanı hedefinin 2035'e kadar 1,3 trilyon dolara çıkarılmasını talep etti.

İsveç, Yeşil İklim Fonu'nun ikinci yenilemesine 763 milyon dolar ve Kayıp ve Zarar Fonu'na 19 milyon dolar destek taahhüdünde bulundu.

Almanya, fosil yakıtların çağının bittiğini vurgulayarak finans piyasalarıyla iş birliği yapılmasını, kirleticiler gibi yenilikçi finansman kaynaklarının güçlendirilmesini ve çok taraflı kalkınma bankalarının kredi kapasitesinin artırılmasını önerdi.⁹

Azerbaycan, yeşil projeler için 1,2 milyar dolarlık yatırım taahhüdünü duyurdu. Bakü İklim Finansmanı, Yatırım ve Ticaret Girişimi (BICFIT) ticaret ve iklim arasındaki bağlantıyı güçlendirmeyi amaçlarken, bankacılık sektörünün küresel iklim hedefleriyle uyumlanacağını sinyali verdi.¹⁰

15 Kasım

Yenilenebilir Enerji, Barış, Yardımlaşma ve İyileştirme

Yenilenebilir enerjinin, barış, yardımlaşma ve iyileştirme çalışmaları açısından istikrar ve dayanıklılık sağlayarak çatışma sonrası bölgelerin yeniden inşası için bir katalizör olduğu vurgulandı.¹¹

COP29 Başkanlığı; Yeşil Enerji, Hidrojen ve Küresel Enerji Depolama ve Şebekelerine yönelik üç enerji girişimi başlattı.

Başkanlık tarafından Mısır, İtalya, Almanya, Birleşik Arap Emirlikleri ve Birleşik Krallığın da dahil olduğu ülkeler ile iş birliği yapılarak, "Barış, Yardım ve Kurtarma için İklim Eylemi Bakü Çağrısı" ile iklim değişikliğinin sebep olabileceği çatışmaların önlenmesi, iklim değişikliğine karşı savunmasız ülkelere destek verilmesinin gerekliliği belirtildi.¹²

16 Kasım

Bilim, Teknoloji, İnovasyon ve Dijitalleşme

COP29'un 6. gününde müzakerelerin odağı iklim değişikliğiyle mücadelede yapay zeka ve dijital teknolojilerin dönüştürücü rolü oldu. Sera gazı emisyonlarının azaltılması, iklim dayanıklılığının desteklenmesi ve sürdürülebilir kalkınmayı ilerletilebilmesi için dijital araçların kullanılmasını teşvik eden COP29 Yeşil Dijital Eylem Bildirgesi paylaşıldı.¹³

⁹ Earth Negotiations Bulletin COP29 #4

¹⁰ Spectreco - #Day4 at COP29 Azerbaijan

¹¹ Spectreco - #Day5 of COP29 Azerbaijan

¹² COP29 Presidency - Day Five – Energy/Peace, Relief and Recovery Day

¹³ COP29 Presidency - COP29 Presidency hosts inaugural Digitalisation Day

18 Kasım

İnsan Sermayesi, Çocuk ve Gençler, Sağlık ve Eğitim

Zirvenin ikinci haftasında yeni bir iklim finansmanının oluşturulması konusundaki çabaların hızlandırılması için çağrıda bulunuldu.¹⁴

Sağlık, eğitim, çocuklar ve gençlere odaklanan ilk bütünsel İnsan Gelişimi Günü'nde **İklim Dayanıklılığı için İnsan Gelişimi ile ilgili Bakü Rehber İlkeleri** kabul edildi.¹⁵

19 Kasım

Gıda, Tarım ve Su

COP29 Başkanlığı'nın girişimiyle yayınlanan ve Ulusal Katkı Beyanlarının (NDC) bir parçası olarak, metan emisyonlarını azaltmayı amaçlayan **Organik Atıklardan Kaynaklanan Metanı Azaltma Bildirgesi** 35 ülke tarafından imzalandı.¹⁶

20 Kasım

Kentleşme, Ulaşım ve Turizm

COP29'un 10. gününde oturumların odağında kentleşme, ulaşım ve turizm konuları vardı. Günün sonunda COP29 MAP Dayanıklı ve Sağlıklı Şehirler Bildirgesi ve COP 29 Turizmde Geliştirilmiş İklim Eylemi Bildirgesi imzalandı.¹⁷

¹⁴ Euronews - COP29: What happened on day 7 of the UN climate conference?

¹⁵ COP29 Presidency - Day Eight – Human Development / Children and Youth / Health / Education Day

¹⁶ COP29 Presidency - Day Nine – Food, Water and Agriculture Day

¹⁷ COP29 Presidency - Day Ten - Urbanisation / Transport / Tourism Day

21 Kasım

Doğa ve Biyolojik Çeşitlilik / Yerli Halklar / Cinsiyet Eşitliği / Okyanuslar ve Kıyı Bölgeleri

Yaklaşık 50 ülke tarafından onaylanan İklim için Su Eylemi Bildirgesi ile su havzalarının korunması ve iklim değişikliğiyle mücadelede bütüncül yaklaşımların benimsenmesi için çağrıda bulunuldu. İklim değişikliğinin su kaynaklarının üzerindeki etkilerinin ve su stresinin etkilerinin azaltılması ve bu değişikliklere uyum sağlanması için alınacak önlemlerin ulusal iklim politikalarına dahil edilmesi talep edildi.¹⁸

Toplumsal Cinsiyet Günü'nde iklim değişikliğinin etkilerini orantısız şekilde yaşayan kadınların kaynak, fırsat ve karar alma mekanizmalarına erişiminin ve toplumsal cinsiyete duyarlı bir finansmanın iklim eylemi açısından hayati önemde olduğu vurgulandı.¹⁹

22 Kasım

Nihai Müzakereler

Bakü'deki COP29'un son gününde yeni iklim finansmanı konusundaki müzakereleri anlaşmazlıklarla devam etti. Gelişmekte olan ülkelerin yıllık 1,3 trilyon dolar bütçe talebine karşılık gelişmiş ülkeler tarafından 2035'e kadar 250 milyar dolarlık bir katkı yapılması önerildi.²⁰

¹⁸ COP29 Presidency - Nearly 50 Countries Sign Baku Declaration on Water for Climate Action as COP29 Concludes Thematic Day Calendar

¹⁹ UN Women – UN Women calls for increased gender-focused climate finance at COP29

²⁰ Euronews - COP29: What happened on day 11 of the UN climate conference?

COP29'da Alınan Genel Kararlar

- Yeni Kolektif Sayısallaştırılmış Hedef (New Collective Quantified Goal – NCQGs) - 2009'daki 100 milyar dolarlık hedef üç katına çıkarılarak 2035'e kadar 300 milyar dolara ulaşılması hedeflendi.
- BM destekli küresel karbon kredisi pazarı konusunda anlaşmaya varıldı. Ülkelerin iklim planlarını uygulama maliyetini yıllık 250 milyar dolar azaltma potansiyeline sahip olduğu belirtildi.²¹
- Paris Anlaşması'nın 6. maddesi karara bağlandı. On yıldır süren müzakereler sonucunda karbon piyasalarına 2050'ye kadar yıllık 1 trilyon dolarlık yatırım yolu açıldı.²²
- Kayıp ve Zarar Fonu'nun 2025'e kadar yürürlüğe konması için 730 milyon dolar taahhüt toplandı.²³
- Fosil yakıtlardan çıkış konusunda COP28'de varılan anlaşma teyit edildi.
- Yeşil Dijital Eylem Bildirgesi'yle 75 ülke ve 1.000 dijital teknoloji lideri, iklim hedeflerinin gerçekleştirilmesi için dijital araçların kullanımı konusunda iş birliği yapılması kararı aldı.²⁴
- Küresel metan emisyonlarının %47'sini temsil eden 35 ülke, organik atık kaynaklı metan gazı emisyonlarını azaltma taahhüdünde bulundu.
- ISO tarafından, Net Sıfır Standardı'nın COP30'da paylaşılacağı duyuruldu.

²¹ SKD Türkiye

²² SKD Türkiye

²³ COP29 Presidency - Breakthrough in Baku delivers \$1.3tn "Baku Finance Goal"

²⁴ SKD Türkiye

COP29'da Türkiye'nin Aldığı Kararlar

COP29'da Türkiye'nin, 2053 Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi açıklandı. Stratejiden öne çıkan maddeler aşağıdaki şekilde paylaşıldı:²⁵

- 2025'te Ulusal Yeşil Taksonomi Yönetmeliği'nin paylaşılabacağı ve Emisyon Ticaret Sistemi'nin uygulamaya alınacağı açıklandı.
- 2030'a kadar enerji tüketiminde %16 oranında azaltımla toplamda 100 milyon ton karbon emisyonu azaltımı gerçekleştirileceği belirtildi.
- 2030'a kadar enerji verimliliği yatırımlarının 20,2 milyar dolara çıkarılacağı açıklandı.
- Akkuyu Nükleer Santrali'nin tam kapasiteyle faaliyete geçmesiyle yıllık 30 milyon ton karbon emisyonu azaltımı sağlanacağı ve nükleer enerji kapasitesinin 2035'e kadar 7.2 GW'a çıkarılacağı belirtildi.
- 2035'e kadar yenilenebilir enerji yatırımlarının 59 milyar dolara ve enerji depolama yatırımlarının 2,5 milyar dolara çıkarılacağı beyan edildi.²⁶
- 2053 itibarıyla enerji üretiminin %69,1'inin yenilenebilir kaynaklardan sağlanacağı ve kurulu güneş ve rüzgar enerjisi kapasitenin dört katına çıkarılacağı açıklandı.
- 2053 itibarıyla demir-çelik sektöründe %99, çimento sektöründe %93, alüminyum sektöründe %75 ve gübre sektöründe %75 oranında karbon emisyonu azaltımı gerçekleştirileceği belirtildi.

²⁵ T.C. İklim Değişikliği Bakanlığı

²⁶ Türkiye 2053 Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi

İletişim:

Sertuğ Özkan

Sürdürülebilirlik
Danışmanlığı
Şirket Ortağı
sozkan@kpmg.com

Detaylı bilgi için:

KPMG Türkiye
Clients & Markets
tr-fmmarkets@kpmg.com

İstanbul

İş Kuleleri Kule 3 Kat 1-9
34330 Levent İstanbul
T : +90 212 316 6000

Ankara

The Paragon İş Merkezi Kızılırmak Mah.
Ufuk Üniversitesi Cad. 1445 Sok. No:2
Kat:13 Çukurambar 06550 Ankara
T : +90 312 491 7231

İzmir

Folkart Towers Adalet Mah. Manas Bulvarı
No:39 B Kule Kat: 35 Bayraklı 35530 İzmir
T : +90 232 464 2045

Bursa

Odunluk Mahallesi, Liman Caddesi,
Efe Towers, No:11/B, 9-10 Nilüfer / Bursa
T : +90 232 464 2045

kpmg.com.tr
kpmgvergi.com

© 2024 KPMG Yönetim Danışmanlığı A.Ş., şirket üyelerinin sorumluluğu sundukları garantiyle sınırlı özel bir İngiliz şirketi olan KPMG International Limited ile ilişkili bağımsız şirketlerden oluşan KPMG küresel organizasyonuna üye bir Türk şirkettir. Tüm hakları saklıdır.

Bu dokümanda yer alan bilgiler genel içeriklidir ve herhangi bir gerçek veya tüzel kişinin özel durumuna hitap etmemektedir. Doğru ve zamanında bilgi sağlamak için çalışmamıza rağmen, bilginin alındığı tarihte doğru olduğu veya gelecekte olmaya devam edeceği garantisi yoktur. Hiç kimse özel durumuna uygun bir uzman görüşü almaksızın, bu dokümanda yer alan bilgilere dayanarak hareket etmemelidir. KPMG adı ve KPMG logosu, bağımsız üye şirketlerden oluşan KPMG küresel organizasyonun lisansı altında tescilli ticari markalardır. KPMG International Limited ve ilişkili kuruluşları müşterilere herhangi bir hizmet sunmamaktadır. © 2022 KPMG Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş., şirket üyelerinin sorumluluğu sundukları garantiyle sınırlı özel bir İngiliz şirketi olan KPMG International Limited ile ilişkili bağımsız şirketlerden oluşan KPMG küresel organizasyonuna üye bir Türk şirkettir. Tüm hakları saklıdır.